

ARVA AS
Postboks 1410
8002 BODØ

Vår dato: 25.04.2023

Vår ref.: 202221400-12 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE godkjenner miljø-, transport og anleggsplan for 132 kV kraftledning Hopen-Saltstraumen

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til deres brev datert 14.11.2022 vedlagt miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) av 14.11.2022¹, og deres e-post av 10.02.2023 med revidert MTA av 09.02.2023² for 132 kV kraftledning Hopen-Saltstraumen i Bodø kommune, Nordland fylke.

Vedtak

Vi godkjenner miljø-, transport- og anleggsplan for bygging av 132 kV kraftledning Hopen-Saltstraumen og riving av eksisterende ledninger Hopen-Saltstraumen og Hopen-Nakken i Bodø kommune.

Vilkår for godkjenning:

- Dere skal orientere oss om når anleggsarbeidet starter og når anlegget blir satt i drift. Vi skal også orienteres ved viktige eller kritiske faser.
- Entreprenører skal gjøres kjent med MTA og dette vedtaket.
- Dere må beskrive konkrete tiltak for å minimere virkningene under anleggsperioden for boligene ved Steinvollen, hyttefelt i Tekkelvika og Saltstraumenveien 763 og 795. Tiltakene skal forelegges NVE før anleggsarbeidet starter ved disse områdene.
- Dere skal merke av på MTA-kartet hvor fremmede arter er registrert og beskrive konkrete tiltak for å unngå spredning. Oppdatert kart og tiltak skal forelegges NVE innen anleggsstart.
- Dere må levere en fagkyndig vurdering som dokumenterer at anlegget kan bygges med tilfredsstillende sikkerhet mot kvikkleireskred før anleggsarbeidet kan begynne jf. NVEs veileder [Sikkerhet mot kvikkleireskred](#) (1/2019). Når sikkerheten er dokumentert for en bestemt del av traséen, kan dere begynne anleggsarbeidet her.

¹ NVE ref.: 202221400-1

² NVE ref.: 202221400-16

- Dersom dere observerer hekkeaktivitet for vipe i umiddelbar nærhet (< 500 meter) til anleggsområdene, må dere drøfte behovet for tiltak i samråd med Statsforvalteren og NVE.
- Dersom dere avdekker avvik som har medført, eller kan medføre betydelig skade på miljøet, skal dette umiddelbart rapporteres til NVE. Rapporteringen må også angi hvilke tiltak som er, eller vil bli iverksatt for å lukke avviket, hindre gjentakelser og avbøte mulige skader.
- Det skal utarbeides en sluttrapport som sendes NVE innen ett år etter at anlegget er satt i drift. Rapporten skal dokumentere at anlegget er bygget i samsvar med konsesjon, godkjent MTA og eventuelle endringer som er godkjent i løpet av byggeprosessen.

Godkjenningen har hjemmel i konsesjonen datert 19.05.2021 post 10 og post 14³.

Planen må være i samsvar med vilkår og forutsetninger gitt i konsesjonen.

Vi understreker at dere ikke kan fravike planen uten at vi har godkjent dette. Planene gjelder for bygging, drift og vedlikehold av anlegget. Vi kan stille krav om ytterligere detaljering og dokumentasjon for hele eller deler av anlegget ved senere tidspunkt.

Vi kan følge opp anlegget med tilsyn med hjemmel i energiloven kapittel 10.

Vi gjør oppmerksom på at dere må ha nødvendige privatrettslige rettigheter før anleggsarbeidene starter.

³ NVE ref.: 201841661-137

Innholdsfortegnelse

1. Bakgrunn for saken	4
2. Høring.....	5
3. Innkomne merknader.....	5
4. NVEs vurderinger	10
Endringer som er gjort i MTA i etterkant av høringsprosessen	10
Krav i anleggskonsesjonens vilkår nr. 10 om MTA	11
Hensyn til bebyggelse	12
Trasérydding.....	13
Riving av eksisterende anlegg.....	13
Reindrift	14
Naturmangfold	15
Naturfare	19
Sluttrapport	19
5. Tilleggsopplysninger som dere må være oppmerksomme på.....	20
Orientering av grunneiere og rettighetshavere	20
Krav om internkontrollsystem (IK-system)	20
Plan- og bygningsloven	20
Nødvendige tillatelser etter annet lovverk.....	20
6. Klageadgang	20

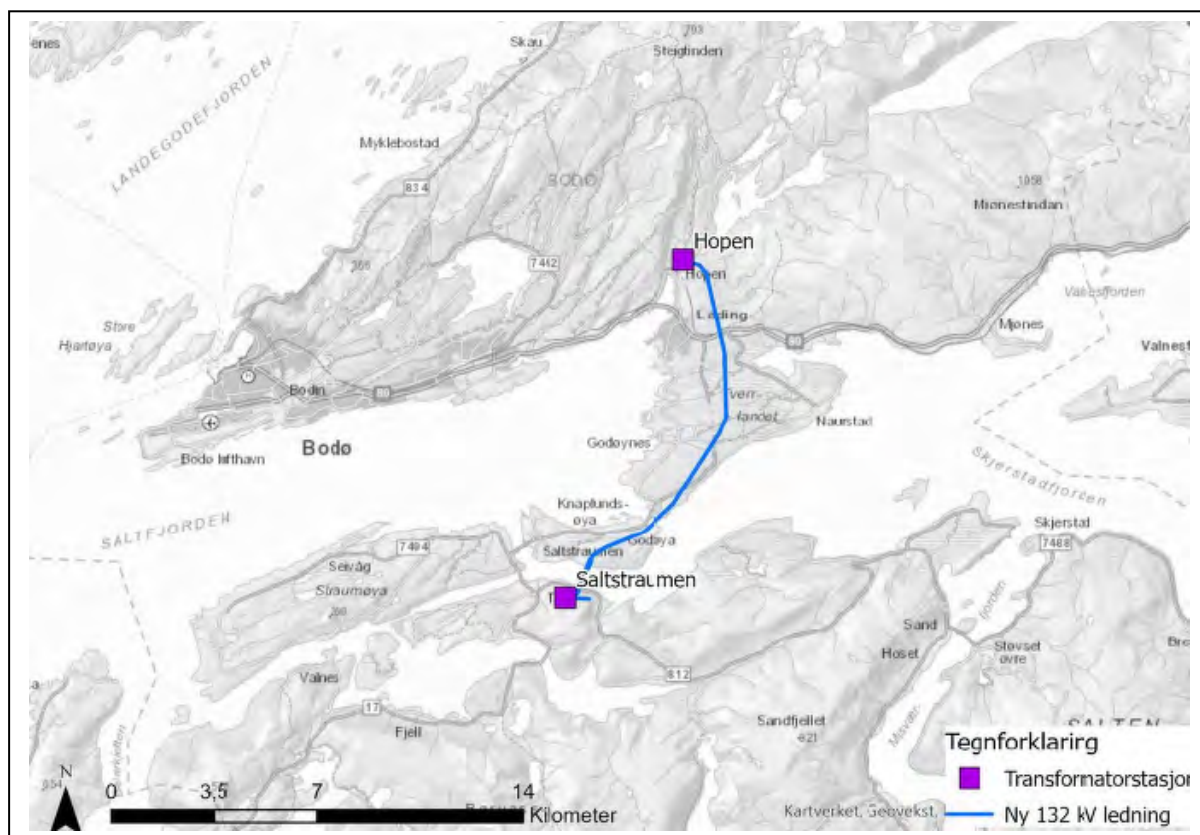
1. Bakgrunn for saken

Dere (Arva) planlegger å bygge en omtrent 13,5 km lang kraftledning mellom Hopen transformatorstasjon og en ny Saltstraumen transformatorstasjon i Bodø kommune, Nordland fylke (Figur 1). Ledningen skal i hovedsak erstatte eksisterende ledning på samme strekning, men det skal også gjøres mindre ombygging øst for Saltstraumen transformatorstasjon. Ledningen har en ny trasé over Saltstraumen og inn mot transformatorstasjonen. Dere har utarbeidet en egen MTA for transformatorstasjonen og den inngår derfor ikke i denne planen.

Behovet for den nye ledningen kommer av at dagens ledninger nærmer seg teknisk levetid, og at de nye tiltakene vil gi økt forsyningssikkerhet. Økt kapasitet på ledningen vil kunne redusere flaskehals, gi større fleksibilitet og tilrettelegge for ny fornybar kraftproduksjon.

Den 19.05.2021³ fikk dere konsesjon til å bygge Saltstraumen transformatorstasjon, ny kraftledning og til å rive eksisterende ledninger og Gillesvåg transformatorstasjon. Anleggskonsesjonen ble pålagt av Duokta reinbeitedistrikt. Vi tok ikke klagen til følge⁴ og oversendte klagen til OED som stadfestet vårt vedtak den 13.06.2022⁵.

Dere skriver at det ikke er vesentlige endringer på traséen fra konsesjonsgitt løsning til det som er presentert i MTA-planen.

Figur 1 - Geografisk plassering av kraftledningen

⁴ NVE ref.: 201841661-150

⁵ NVE ref.: 201841661-159

2. Høring

MTA for 132 kV kraftledning mellom Hopen og Saltstraumen ble sendt på høring 16.12.2022⁶ til Statsforvalteren i Nordland, Nordland fylkeskommune, Bodø kommune, Sametinget, Saltfjellet reinbeitedistrikt og Duokta reinbeitedistrikt.

Frist for å komme med uttalelser til MTA var 16.01.2023. Bodø kommune fikk utsatt frist til 23.01.2023⁷.

I anleggskonsesjonen er det i vilkår 10 om miljø-, transport og anleggsplan, blant annet satt krav om at «Arva skal utarbeide planen i kontakt med berørt kommune, grunneiere og andre rettighetshavere.» I kapittel 2.4 i MTA-planen² skriver dere at planen er utarbeidet i kontakt med Statsforvalteren i Nordland, Nordland fylkeskommune, Sametinget, Saltfjellet reinbeitedistrikt, Bodø kommune og grunneiere. Videre skriver dere at det er pågående arbeid for å komme i dialog med Duokta reinbeitedistrikt.

3. Innkomne merknader

Vi har mottatt fire uttalelser til MTA for 132 kV kraftledning Hopen-Saltstraumen. Disse har vi sammenfattet under. Vi har kun sammenfattet tema som er relevant for MTA. Dere har kommentert høringsuttalelsene, og deres kommentarer er gjengitt til slutt i dette kapitlet.

Nordland fylkeskommune i brev av 16.01.2023⁸

Kulturminner:

Fylkeskommunen mener MTA tar hensyn til kulturminner på en tilfredsstillende måte. Den 02.02.2023⁹ har fylkeskommunen innvilget dispensasjon til grusing av bilvei gjennom boplass ID 74855-1 (K-03) og etablering av riggområde på steinalderlokalitet ID 13979 (K-06).

Fylkesveg:

Den nye luftledningen krysser fv. 17 og fv. 812 tre steder. De har derfor følgende kommentarer til ledningen:

- *Kryssing med kraftledning over fylkesveger er søknadspliktig.*
- *Rammeplan for avkjørsler og byggegrenser langs fylkesveg i Nordland definerer holdningsklassen til berørt del av fv. 17 til Streng holdning, medfører en byggegrense på 50 meter for vegen her. Tiltak innenfor fylkesvegens byggegrense er søknadspliktig.*
- *Rammeplan for avkjørsler og byggegrenser langs fylkesveg i Nordland definerer holdningsklassen til berørt del av fv. 812 til Mindre streng holdning, medfører en*

⁶ NVE ref.: 202221400-3

⁷ NVE ref.: 202221400-5

⁸ NVE ref.: 202221400-6

⁹ NVE ref.: 202221400-15

byggegrense på 30 meter for vegen her. Tiltak innenfor fylkesvegens byggegrense er søknadspliktig.

- Nye og eksisterende avkjørsler fra fylkesveg som planlegges benyttet som atkomst til kraftledningstrasé, er søknadspliktig.
- Eksisterende atkomster/avkjørsler som planlegges tilpasset lastebil/tømmerbil skal godkjennes av Nfk.
- Riggplass og midlertidig lagringsplass av stolper og annet materiell inntil fylkesveg skal godkjennes av Nfk.
- Arbeider med kraftledningen må ikke starte opp før Statens vegvesen (Svv) er varslet og plan for arbeidsvarsling (hvor skiltplan inngår) er godkjent av Sv. v.

Friluftsliv og landskap:

Traséen går gjennom flere viktige friluftsområder. Fylkeskommunen mener det er viktig at anleggsarbeidet ikke fører til at tilgangen til områdene blir vesentlig hindret.

Videre skriver fylkeskommunen at ledningen vil gå gjennom landskapsområder med høy verdi, Saltstraumen og Tuv. De nevner også at det kommer et nytt fjordspenn over Sveet/Svefjorden. De skriver at fjordspennet er høyere enn det tidligere, men at to eksisterende fjordspenn vil bli fjernet. Til slutt skriver de at det er positivt at den nye kraftledningen kommer lengre unna bebyggelsen i områdene ved Godøystraumen.

Naturmangfold:

Fylkeskommunen viser til at NVE har stilt vilkår om beskrivelse av ivaretagelse av hekkende hønehauk i MTA-planen. MTA-planen påpeker at restriksjoner for bakkearbeid på linjetraséen vil føre til store ulemper og høye kostnader. Det er ikke begrensninger for helikoptertilsyn og vedlikehold på eksisterende linjer nærme hønehaukreiret. Hønehauk er sårbar for forstyrrelser i hekketiden, så fylkeskommunen mener anleggsperioden må planlegges for å unngå forstyrrelser. Arbeidet er mer omfattende enn helikoptertilsyn og vedlikehold, og fylkeskommunen mener det er mulig å planlegge arbeidet utenom hekkeperioden. De mener det er positivt at det er gjort kartlegginger for naturtyper og arter, og de mener tiltakene og restriksjonene for motorferdsel er tilstrekkelig.

Reindrift:

Fylkeskommunen skriver at det er registrert årstidsbeiter og flyttleier i tiltaksområdet. De mener derfor at planlegging og gjennomføring burde skje i samråd med Duokta reinbeitedistrikt for å forhindre forstyrrelser og konflikt.

Sametinget i brev av 16.01.2023¹⁰

Reindrift:

Sametinget skriver i sin uttalelse at traséen går gjennom arealer som tilhører Duokta reinbeitedistrikt fra Hopen transformatorstasjon til Godøystraumen, og arealer tilhørende

¹⁰ NVE ref.:202221400-8

Saltfjellet reinbeitedistrikt fra Saltstraumen til Saltstraumen transformatorstasjon og videre til Nakken transformatorstasjon. De forutsetter at MTA utarbeides sammen med berørte reinbeitedistrikt og registrerer at det er inngått avtale med Saltfjellet reinbeitedistrikt, og at det arbeides med å komme frem til en løsning med hensyn til Duokta reinbeitedistrikt. Sametinget forutsetter at det legges frem detaljerte beskrivelser og planer med hensyn til reindrift før MTA godkjennes.

Bodø kommune i brev av 23.01.2023¹¹

Naturmangfold:

Kommunen mener hensynet til naturverdier i hovedsak er godt ivaretatt. Likevel er det viktig at dette følges tett opp gjennom anleggsperioden og at entreprenører gjøres kjent med restriksjonene.

De mener det er positivt at skogrydding langs traséen skal begrenses, og at planen legger opp til differensierte anbefalinger for skjøtsel ut fra hvilken naturtype som er registrert. Kommunen viser til at dette er viktig som følge av naturtypene boreal hei og seminaturlig eng. Disse er knyttet til tidligere beitebruk, men er i gjengroing som følge av redusert beite. Skogrydding mener de vil være et viktig tiltak der for å ivareta naturtypen, og gjensetting av vegetasjon ved skogrydding vil ikke bidra til å styrke naturtypen. Der mener kommunen man heller burde vurdere om det er mulig å samle sammen eller fjerne kvist og hogstavfall for å unngå gjødseleffekt.

Kulturminner:

Kommunen mener hensynet til kulturminner er tilstrekkelig ivaretatt i MTA-plan.

Transport:

Arva har ikke nevnt at stier skal brukes til transport. Dersom dette blir aktuelt, ønsker kulturkontoret i Bodø kommune å bli med på befaring før arbeid igangsettes. Stier skal istandsettes til lik eller bedre standard slik som øvrige veier.

Videre skriver kommunen at det i punkt 5.3.2 i MTA burde stilles strengere krav om avbøtende tiltak for å redusere skader etter kjøring i våte områder, enn følgende eksisterende setning «Ved nødvendig kjøring med gravemaskin i våte områder skal det vurderes om skytematter eller tilsvarende bør benyttes for å redusere kjørespor».

Friluftsliv:

Kommunen understreker viktigheten av å informere godt til allmennheten når man går i gang med arbeidene. Både generelt om prosjektet og konkret informasjon dersom arbeidet hindrer eller reduserer allmennhetens tilgang. Informasjonen burde inkludere hva som gjøres, hvor lenge arbeidene pågår og hva turgåere kan møte i marka. Det kan informeres med f.eks. skilt ved turveier, sosiale medier eller lignende.

Videre har kommunen videreformidlet *Tverlandsmarkas venner* (TMV) sine merknader:

¹¹ NVE ref.:202221400-10

- *Det er forutsatt at det på turveier/stier brukes ATV e.l. til transport, ikke tyngre maskiner. Dersom det brukes tyngre maskiner må ytterligere tiltak vurderes for å unngå skader/større reparasjoner etter kjøring.*
- *Det er ønskelig at kjøring reduseres ved mye nedbør/oppbløtt stinett.*
- *Dersom strekninger som ikke er angitt skal benyttes kontaktes bes det om at TMV (og Bodø kommune) kontaktes før igangsetting.*
- *TMV er gjerne med på tiltaksbefaring før oppstart. Etter fullført jobb ønsker TMV også befarings for å vurdere reparasjon av eventuelt skadde/slitte partier. Her kan det vurderes et evt. samarbeid om reparasjon ift. løpende vedlikehold av stinettet.*

Reindrift:

Kommunen understreker viktigheten av god dialog med de to reinbeitedistriktene under planleggingen av anleggsarbeidet.

Statsforvalteren i Nordland i brev av 27.01.2023¹²

Arealbruk:

Statsforvalteren skriver at riggområdet R5 ved Øspåssletta berører fulldyrka jord, og at dette kan medføre fare for jordpakking. Hvis trykket på jorda er større enn jordas bæreevne, vil dette kunne gi varig skade på jordstrukturen og avlingsreduksjon. Fulldyrka jord burde unngås så langt det er mulig, men hvis det er det eneste alternativet mener Statsforvalteren at det burde anlegges definerte kjørespor. Jorda her burde stabiliseres ved å bruke tekstillag og grus slik planen foreslår.

Naturmangfold:

Om naturmangfold mener Statsforvalteren at dette i stor grad er ivarettatt på en god måte i planen. De viser til at det i naturtypen boreal hei og seminaturlig eng vurderes å være en fordel med skogrydding, slik som Bodø kommune også har uttalt.

Videre viser de til at «nakent tørkeutsatt kalkberg» på Brenna og Kjellbukta er sårbare for slitasje. Derfor er det nødvendig at det legges opp til restriksjoner for barmarkskjøring innenfor N-04. Innenfor strandengforekomstene er det også behov for å holde terrengslitasjen til minimum.

Reindrift:

Statsforvalteren mener Arva sin strategi for å ivareta reinbeitedistriktene virker fornuftig. Det er inngått avtale med Saltfjellet, mens Arva jobber med å få på plass en lignende avtale med Duokta reinbeitedistrikt.

¹² NVE ref.: 202221400-13

Arva sine kommentarer til høringsuttalelsene i brev av 10.02.2023²

Skogrydding:

Siden den nye traséen bygges i eksisterende trasé, er det lite tilleggshogst i ryddegaten. Terrengtransporten som er nødvendig for å ta ut hogstavfallet mener de vil gjøre mer skade enn gevinsten ved redusert gjødslingseffekt. Samling av avfallet skriver de at vil gi langsommere nedbryting som fører til tilførsel av næringsstoffer, men også ulemper knyttet til ferdsel med virke i traséen.

Friluftsliv:

Arva bekrefter at Bodø kommune og Tverrlandsmarkas venner vil få invitasjon til befaringsforbindelse med fastsetting av eksakte traséer for transport på turveier og turstier. Forslag til krav er lagt til i kapittel 5.6 i MTA.

Terrengkjøring:

Etter ønske om strengere krav til avbøtende tiltak for å redusere terrengskader har Arva omformulert kulepunkt 3 i kapittel 5.3.2 i MTA til å lyde «Ved nødvendig kjøring med maskiner og ATV i bløte områder med dårlig bæring skal terrengforsterkende tiltak benyttes for å redusere kjøreskader».

Informasjonsformidling:

Bodø kommune har bedt om god informasjon til allmennheten, og Arva har lagt til et nytt avsnitt om dette i kap. 5.6 i MTA planen.

Istandsetting:

Arva viser til at Tverrlandsmarkas venner er opptatt av at skader på turveier unngås. Arva viser til at det er flere punkter i MTA som setter krav til tilbakeføring og istandsetting knyttet til terrengtransporttraséer.

Hensyn til hønehauk:

Fylkeskommunen viser til at det er viktig at anleggsperioden planlegges slik at forstyrrelser unngås i hekkeperioden der hønehauk hekker. Arva har derfor beskrevet dette nærmere.

Nærmeste hekkelokalitet for hønehauk ligger 173 meter fra den nye kraftlinja. I Multiconsult sin rapport med anbefalte hensynssoner anbefaler de at det bør være en hensynssone på 500 meter rundt hekkeområdet i perioden mars-august for å hensynta hønehauk. Dette vil berøre M8-M12 på linjetraséen, og på grunn av adkomstforholdene vil dette også omfatte M3-M7.

Anleggsarbeidet som skal utføres, inkluderer riving av eksisterende 66 og 132 kV kraftlinjer, mastereis for en ny 132 kV linje, strekking av en ny 132 kV linje og opprydding/istandsetting. Arva skriver at de har vurdert hvordan arbeidsperioden kan tilpasses hekkeperioden og kommet frem til at arbeid kan utføres utenfor hekkesesongen på M3-M12 i årene 2023-2025.

I sesongen 2026 må det imidlertid utføres arbeider som krever utkobling av eksisterende 132 kV linje av hensyn til forsyningsikkerheten. Dette må gjøres i sommerhalvåret, og det vil derfor ikke være mulig å legge restriksjoner på anleggsarbeidet i hekkesesongen. Arbeidene vil likevel planlegges slik at riving av 132 kV linjen vil utføres utenom hekkesesongen. Et nytt restriksjonsområde, N-11, er opprettet, og helikopterrestriksjonen i N-08 vil også være gjeldende i hekkesesongene 2026 og 2027.

Likevel vil noen arbeider knyttet til opprydding og oppussing av terreng måtte tillates i 2027.

Reindrift:

Arva skriver at de flere ganger har forsøkt å oppnå kontakt med Duokta reinbeitedistrikt, og at det nå er opprettet kontakt med advokaten som representerer Duokta. Arva vil dermed fortsette arbeidet med å komme i mål med en avtale. Arva ønsker en lignende avtale som den som er inngått med Saltstraumen.

Videre viser Arva til at flere av forholdene i avtalen som er inngått med Saltstraumen reinbeitedistrikt er privatrettslig og ikke påvirker anleggsarbeidene direkte. Derfor er ikke dette beskrevet i detalj i MTA. Det er imidlertid lagt inn et overordnet punkt i kapittel 5.6. I kapittel 5.1 er kortvarig stans i anleggsarbeidene ved behov for flytting av rein synliggjort som en restriksjon.

Riggplasser:

Statsforvalteren har kommentert at fulldyrket jord ikke burde benyttes til rigg- og anleggsområder. Arva skriver at riggplass R5 har en viktig funksjon og beliggenhet i prosjektet, og at de ikke har funnet andre riggområder med tilstrekkelig god beliggenhet. Arva har tydeliggjort kravene til duk og grusing av kjøreveier ved R5 i kap. 5.3.4.

4. NVEs vurderinger

Formålet med en MTA er å sikre at det tas hensyn til miljø og landskap ved bygging og drift av anlegget. Vurderingene i planen skal baseres på informasjon som er kommet frem i konsesjonsprosessen.

MTA-planen som dere har utarbeidet for 132 kV kraftledning Hopen-Saltstraumen beskriver hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres. I dette kapitlet vil vi kun gå gjennom om MTA svarer på vilkårene satt i anleggskonsesjonen, og gjøre en vurdering av de øvrige temaene i MTA hvor det er ytterligere behov for avklaring med oss. Vi forutsetter at dere ved anleggsarbeidet følger beskrivelsen i MTA, og vi mener det ikke er nødvendig å gjøre en vurdering av alle temaene som MTA beskriver.

Endringer som er gjort i MTA i etterkant av høringsprosessen

Dere har gjort følgende endringer i MTA-plan etter innspillene som har kommet under høringen:

- Presisering av krav i henhold til veilova i kap. 2.5 og 5.3.1.

- Nytt restriksjonsområde N-11 og restriksjon med anleggstans dersom reindrifta har behov for å flytte gjennom området.
- Presisering av opparbeidelse, tilbakeføring og kjøring i våte områder i kap. 5.3.2.
- Presisering av opparbeidelse av riggplass R5 i kap. 5.3.4.
- Nytt avsnitt om orientering og involvering.
- Restriksjonsområdet N-11 er lagt inn i kart.

Alle endringene er gjort som følge innspill fra høringsinstansene, og vi mener det er positivt at dere har gjort disse endringene.

Krav i anleggskonsesjonens vilkår nr. 10 om MTA

I anleggskonsesjonens vilkår nr. 10 har vi skrevet at dere utover det som står i veilederen spesielt skal beskrive og drøfte åtte ulike punkter. Tabellen under viser hvor dette er beskrevet i MTA-plan, og eventuelt om NVE har merknader til beskrivelsene i MTA.

Tema	Hvor er det beskrevet i MTA?	NVEs merknad
Masteplassering og anleggsarbeider forbi Steinvollen og hyttefeltet i Tekkelvika for å minimere virkningene for den nærmeste boligen og hyttene.	Kapittel 4.5	Se kapittel om hensyn til bebyggelse.
Ved Saltstraumenveien 763 og 795 skal mastene plasseres slik at de visuelle virkningene fra bebyggelsen blir minst mulig. På denne strekningen skal Arva i størst mulig grad begrense skogryddingen, og anleggsgjennomføringen skal beskrives.	Kapittel 4.5	Se kapittel om hensyn til bebyggelse.
Hvordan traseen i minst mulig grad legger begrensinger for landbruksinteressene.	Kapittel 4.6	Ok
Kulturminner nær ledningstraseen skal hensyntas og merkes med sperrebånd i anleggsperioden. Av kjente kulturminner nær ledningstraseen vil dette gjelde for kulturminner ved Tuv, Landsberget og Brenna.	Kapittel 4.3 og 5.1	Ok

Hvordan anleggsarbeidet kan ta hensyn til hekkelokaliteter til hønehauk.	Kapittel 4 og 5.3	Se kapittel om naturmangfold.
Forekomster av flueblom innenfor de kjente lokalitetene ved kraftledningen skal kartlegges og merkes sperrebånd eller lignende i forkant av anleggsarbeidet, slik at forekomstene ikke går tapt. Det skal utarbeides en detaljert kjøreplan for kjente områder med flueblom. Arva skal også beskrive hvordan de på en hensiktsmessig måte kan ivareta flueblom og lapplandsløvetann.	Kapittel 4 og 5.3	Se kapittel om naturmangfold
Hvordan anleggsarbeider skal gjennomføres for å ivareta viktige naturtyper ved Ersvikvatnet og Brottet, både når det gjelder masteplassering og forhindre kjøreskader. Det skal også utarbeides en detaljert kjøreplan for disse områdene. Statsforvalteren i Nordland skal involveres i arbeidet med miljø-, transport- og anleggsplanen.	Kapittel 4 og 5.3	Se kapittel om naturmangfold
Hvordan anleggsarbeidet og oppryddingsarbeidet kan gjennomføres for å hindre spredning av fremmede arter.	Kapittel 4.2.3 og 5.3	Se kapittel om naturmangfold.

Hensyn til bebyggelse

I anleggskonsesjonen³ er det satt krav om at masteplasseringen og anleggsarbeider forbi Steinvollen og hyttfeltet i Tekkelvika skal planlegges for å minimere virkningene for nærmeste bolig og hytter.

I MTA skriver dere at eksisterende 66 kV linje går omtrent 20 meter fra hjørnet på nærmeste hytte. Eksisterende 132 kV linje går omtrent 38 meter fra nærmeste hjørne. Den nye ledningen vil bygges øst for eksisterende 132 kV ledning, og senterlinjen vil ligge omtrent 33 meter fra hjørnet. Etter riving av eksisterende ledninger vil nærmeste ledning ligge omtrent 13 meter lengre fra hyttene enn tidligere, og antall ledninger blir redusert fra to til

en. Mastepunktene vil bli flyttet fra å ligge rett vest for hyttefeltet, til å ligge et punkt nord og et punkt sør for hyttefeltet.

Forbi gården på Steinvollen vil ny ledning etableres mellom de to eksisterende ledningene. Avstanden fra nærmeste mast vil økes fra 52 til 63 meter, og antall ledninger blir redusert fra to til en.

I anleggskonsesjonen har vi også stilt krav om at ved Saltstraumenveien 763 og 795 skal mastene plasseres slik at de visuelle virkningene fra bebyggelsen blir minst mulig. På denne strekningen skal dere i størst mulig grad begrense skogryddingen, og anleggsgjennomføringen skal beskrives. Ved nr. 763 skriver dere at begge de nye ledningene legges øst for eksisterende ledninger, dermed lengre unna huset. Ved nr. 795 vil den nye ledningen ligge lengre sør for eksisterende ledninger, lengre unna huset. Videre skriver dere at dere ikke trenger å rydde vekk noe høyere vegetasjon her.

Siden prosjektet består av to ledninger som skal rives og en ny som skal etableres, skriver dere at gjennomføringen vil skje i flere separate byggeperioder. Dere vil opprette en hjemmeside hvor informasjon om byggeprosjektet oppdateres fortløpende.

Vi vurderer at dere har tatt hensyn til bebyggelsen når dere har planlagt hvor mastepunktene skal ligge. Likevel mener vi at dere må vise til ytterligere konkrete punkter for hvordan anleggsarbeidet skal gjøres for å ivareta hyttene og boligene under byggeperioden, som f.eks. til hvilke tider arbeider skal gjøres, om naboer varsles direkte osv. Vi legger til grunn at dette kommer frem i byggeprosjektets hjemmeside, men vil sette vilkår om å bli forelagt ytterligere konkrete punkter før anleggsarbeidene starter opp i de nevnte områdene. Vi setter derfor et vilkår om at dere skal beskrive konkrete tiltak for å minimere virkningene under anleggsperioden for boligene ved Steinvollen, hyttefelt i Tekkelvika og Saltstraumenveien 763 og 795. Tiltakene skal forelegges NVE før anleggsarbeider starter ved disse områdene.

Trasérydding

I anleggskonsesjonens vilkår nr. 12, trasérydding, har vi skrevet følgende:

«For å dempe direkte innsyn til kraftledningstraseen og ivareta hensynet til naturmangfoldet skal skogrydding begrenses så langt det vurderes som hensiktsmessig. Gjensetting av vegetasjon bør prioriteres på de strekningene hvor traseen krysser prioriterte naturtyper, der det er satt vilkår om kamuflerende tiltak og i krysningpunkter med vei og merkede turstier. Gjennomføring av skogrydding skal omtales i miljø-, transport og anleggsplanen».

I kapittel 5.2 har dere omtalt hvordan skogrydding skal gjennomføres. Vi vurderer derfor at dere har oppfylt vilkåret. Vi minner likevel om vår veileder for mer om skogrydding, NVEs veileder nr 2/2016 «Skogrydding i kraftledningstraseer», [Veileder \(nve.no\)](http://nve.no).

Riving av eksisterende anlegg

I anleggskonsesjonens vilkår nr. 14, har vi fastsatt at:

«132 kV-ledningen mellom Hopen og Saltstraumen, 66 kV-ledningen fra Hopen til mastepunkt ved Nakken og Gillesvåg transformatorstasjon skal rives innen to etter idriftsettelse av den 132 kV-kraftledningen Hopen–Saltstraumen.

Det skal lages en plan for rivingen av ledningene og transformatorstasjonen. Planen skal forelegges NVE før arbeidene igangsettes, og den kan inngå i miljø-, transport- og anleggsplanen.»

Dere informerer om at riving av Gillesvåg transformatorstasjon beskrives i en egen plan. Riving av de to eksisterende ledningene inngår imidlertid i denne MTA-planen. Dere har beskrevet prinsipper for hvordan ledningene skal rives. Dere skriver at hele stolpene inkludert stolperot i utgangspunktet skal fjernes. I områder som er særlig sårbare for terrengskader skriver dere at det kan tillates at stolper og bardunbolter kan kuttes til minimum 20 cm under terreng og dekkes til med stedlige masser. På dyrka mark fjernes hele stolperoten. I hovedsak vil gamle trestolper bli fraktet ut med helikopter til lagerområde og deretter til godkjent mottak. Gamle betongbukker ved fjordspenn består av armert betong, og dette vil bli revet før det blir levert til godkjent mottak.

Vi konstaterer at dere har laget en plan for riving av de eksisterende ledningene, og at godkjenning av denne inngår i dette vedtaket. Plan for riving av Gillesvåg transformatorstasjon inngår ikke, og skal forelegges oss før arbeidene knyttet til riving av stasjonen igangsettes, slik som vilkåret i anleggskonsesjonen stadfester.

Reindrift

I anleggskonsesjonens vilkår nr. 15 har vi satt følgende krav:

«Miljø-, transport- og anleggsplanen skal beskrive særskilte behov og muligheter for å tilpasse anleggsvirksomheten til reindriftens bruks av arealene, særlig knyttet til kalving og flytting av rein, og andre aktuelle tiltak for å avbøte ulemper for reindriften. Tiltakshaver skal involvere Duokta og Saltfjellet reinbeitedistrikt i arbeidet med miljø-, transport- og anleggsplanen og i detaljprosjekteringen av kraftledningen i viktige funksjonsområder for reindriften»

Dere skriver i MTA at dere har inngått avtale med Saltfjellet reinbeitedistrikt, slik at reindriften hensyntas under anleggsperioden. Vi mener det er positivt at det er inngått en avtale, og at dette sikrer et godt utgangspunkt for et godt samarbeid i anleggsperioden.

Videre skriver dere at det ikke er inngått avtale med Duokta reinbeitedistrikt, men at det jobbes med å komme til enighet om en lignende avtale som med Saltfjellet. I e-post av 11.04.2023¹³ opplyser dere om at det ikke skal gjøres arbeider som berører Duokta reinbeitedistrikt i året 2023.

Sametinget krever i sin merknad til MTA at det må legges frem detaljerte beskrivelser og planer med hensyn til reindrift før MTA godkjennes. Dere skriver at mange av detaljene i avtalen med Saltfjellet reinbeitedistrikt er privatrettslige og ikke er relevant å ta med i en MTA-plan. Likevel har dere lagt inn et punkt i MTA om at anleggsarbeidet kan stanses når

¹³ NVE ref.: 202221400-19

rein skal flyttes. Vi vurderer at en privatrettslig avtale mellom partene er tilstrekkelig dokumentasjon på involvering av Saltfjellet reinbeitedistrikt.

Vi konstaterer at dere har tatt kontakt med Duokta reinbeitedistrikt for å komme til avtale, men at dere ikke har nådd frem med dette. Søk i NIBIO sitt kart viser at det ikke er vårbeite, sommerbeite eller høstbeite for Duokta reinbeitedistrikt i områdene hvor anleggsarbeidet skal gjennomføres. Det er imidlertid noe høstvinterbeite og vinterbeite i områdene. Det er ikke registrert kalvingsland i nærheten av anleggsarbeidene. Selv om det ikke kommer frem av kartet at det er sesongbeite på det aktuelle stedet til gitte tidspunkt, er vi kjent med at kartene ikke er noen garanti for at det likevel kan befinne seg rein i området. Dere skal i så tilfelle kontakte reinbeitedistriktet for å avklare hensyn.

Vi viser også til at Statsforvalteren i Nordland mener at Arva sin måte å ivareta reindriftsinteressene på med avtale med Saltfjellet er hensiktsmessig, og at det virker fornuftig at Arva jobber med å få på plass en lignende avtale med Duokta reinbeitedistrikt.

Vi vurderer derfor at vilkåret er ivaretatt, men forutsetter at dere har dialog med Duokta reinbeitedistrikt for å ivareta reinbeitedistriktets interesser når anleggsarbeid skal gjennomføres i dette området.

Naturmangfold

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven er blitt vurdert i konsesjonsbehandlingen av tiltaket. Den innsendte planen er innenfor de rammene som er vurdert i konsesjonen. NVE har derfor ikke vurdert tiltaket som helhet etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 og viser til vurderingene i konsesjonsbehandlingen.

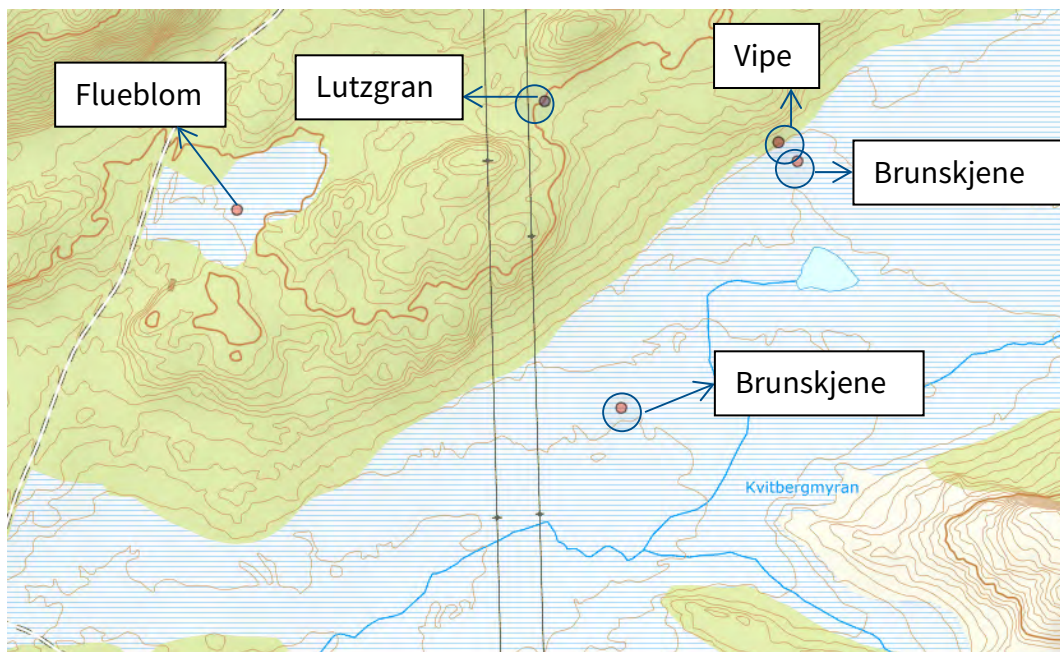
Karttjenestene «Artskart» og «Naturbase» viser i søk av 18.04.2023 at det i Naturbase ikke har kommet ytterligere informasjon enn det dere har beskrevet i MTA. Dere har skrevet i MTA at NiN kartleggingen fra 2021 har registrert store deler av traséen som boreal hei med middels verdi. Denne naturtypen er flere steder vurdert i ha større verdi i ledningstrasé enn omkringliggende områder som følge av jevnlig rydding av kraftledningstrasé. Dere skriver at denne naturtypen i liten grad vil påvirkes negativt av kraftledningene og at dere derfor ikke har lagt inn særskilte restriksjoner til denne naturtypen. Videre har dere listet opp naturtyper med stor og svært stor verdi i MTA, og beskrevet hensiktsmessige restriksjoner. Vi vurderer at restriksjonene dere beskriver er et godt utgangspunkt for å ivareta naturtypene som er registrert.

I Artskart kommer det frem at den fremmede arten dagfiol (HI) er observert nær Tekkelvika etter konsesjonsprosessen, jf Figur 2.

Figur 2 viser hvor dagfiol er registrert med blå sirkel.

Videre er brunskjene (VU) og lutzgran (SE) observert nær Kvitbergmyran, der det allerede er lagt inn restriksjon N-03 i MTA-kartet. I dette området har dere skrevet at det ikke skal forekomme terrengtransport bortsett fra snøskuter på vinteren. Vi vurderer at dette ivaretar de registrerte artene. Det er også én registrering av mulig reproduksjon av vipe her (CR). Virkninger for vadefugler er beskrevet i bakgrunn for vedtak for anleggskonsesjonen¹⁴, og Statsforvalteren i Nordland har ikke kommentert arten i høring av MTA. Vipe hekker på bakken fra tidlig april til tidlig mai. Den er sårbar for direkte konflikt, særlig fra landbruksaktiviteter i form av pløying og kjøring. Den er ellers hardfør mot støyforstyrrelse og andre aktiviteter. Observasjonen er gjort i et område som allerede er underlagt restriksjoner for terrengkjøring, utenom snøskuter på vinter, slik at vi vurderer at dette bidrar til ivaretagelse av arten. For ytterligere ivaretagelse av arten, vil vi sette vilkår om at dersom dere observerer hekkeaktivitet i umiddelbar nærhet (< 500 meter) til anleggsområdene, må dere drøfte behovet for tiltak i samråd med Statsforvalteren og NVE. I tillegg er flueblom (NT) observert etter konsesjonsbehandlingen, og håndtering av denne arten er beskrevet i eget kapittel.

Figur 3 viser arter som er registrert i nærheten av Kvitbergmyran i etterkant av konsesjonsbehandling.

Fremmede arter

I anleggskonsesjonen har vi skrevet at dere skal spesielt beskrive hvordan anleggsarbeidet og oppryddingsarbeidet kan gjøres for å unngå spredning av fremmede arter. I MTA-planen skriver dere at tiltakene i hovedsak ligger i utmark. Det finnes noen få registrerte fremmede arter, men det meste av rydding av vegetasjon og graving vil foregå i områder som det typisk ikke finnes mange fremmede arter. Det er størst risiko for at maskiner vil dra med seg forurensede jordmasser inn fra andre områder. Derfor har dere beskrevet at maskiner skal være rengjort før ankomst til tiltaksområdet. Vi vurderer at dette er et tiltak som kan fungere godt, men mener at det også kan være risiko for å spre fremmede arter ut fra og rundt i anleggsområdene. Følgende fremmede arter er beskrevet i bakgrunn for vedtak for anleggskonsesjon¹⁴, og dere må være spesielt oppmerksomme på disse.

- Vinterkarse
- Sitkagran
- Veirødsvingel
- Lutzgran
- Sibirvalmue
- Seiersløk
- Tromsøpalme

Videre viser søk i «Artskart» at det også finnes dagfiol (HI) innenfor planlagte anleggsområder jf. Figur 2.

¹⁴ NVE ref.: 201841661-90

Vi setter derfor vilkår om at dere skal merke av på MTA-kartet hvor fremmede arter er registrert og beskrive konkrete tiltak for å unngå spredning. Oppdatert kart og tiltak skal forelegges NVE innen anleggsstart.

Hønehauk

I vilkår om MTA står det skrevet at dere spesielt skal beskrive hvordan hønehauk ivaretas under anleggsperioden. Dere skriver i MTA at anbefalt avstand til anleggsarbeider på bakken og helikoptertransport er 500 meter fra hekkelokalitet i rapporten «*Anbefalte hensynssoner for sårbare arter av fugl*» (Multiconsult 2018) i perioden mars til april. Nærmeste hekkelokalitet er oppgitt til å ligge omtrent 173 meter fra ledningen. I årene 2023, 2024 og 2025 skriver dere at anleggsarbeid kan legges utenom hekkesesongen. Videre har dere lagt inn restriksjoner for helikoptertransport og anleggsarbeider i MTA-kartet.

Dere skriver videre at det i 2026 må gjøres arbeider knyttet til utkobling av eksisterende ledning i området av hensyn til forsyningssikkerhet, men at selve rivingen kan legges utenom hekkesesongen. Noe oppryddingsarbeid i 2027 skriver dere at også kan måtte gjøres i hekkesesongen.

Vi konstaterer at dere har gjort en vurdering av hvordan hekkeplasser til hønehauk kan ivaretas under anleggsperioden. Vi vurderer dermed at vilkåret om beskrivelse av hvordan anleggsarbeidet kan hensynta hønehauk er ivaretatt i planen. Vi legger til grunn at dere så langt det er mulig legger arbeid utenfor hekkesesongen for å ivareta hønehauk.

Naturtyper

I anleggskonsesjonen har vi satt følgende krav om ivaretagelse av naturtyper ved Ersvikvatnet og Brottet:

«Hvordan anleggsarbeider skal gjennomføres for å ivareta viktige naturtyper ved Ersvikvatnet og Brottet, både når det gjelder masteplassering og forhindre kjøreskader. Det skal også utarbeides en detaljert kjøreplan for disse områdene. Statsforvalteren i Nordland skal involveres i arbeidet med miljø-, transport- og anleggsplanen.»

I planene har dere tegnet inn restriksjonssone (N-01) ved Ersvikvatnet. Her er naturtypen rikmyr, og dere har satt krav om at det ikke skal gjennomføres terrengtransport her bortsett fra snøskuter på vinterføre. Videre er det ingen mastepunkt i restriksjonsområdet.

Når det gjelder naturtyper i områder ved Brottet, har dere tegnet inn restriksjonssone (N-04) rundt ledningstraséen. I denne restriksjonssonen inngår nakent tørkeutsatt kalkberg, slåttemark, strandeng og nakent tørkeutsatt kalkberg i mosaikk med boreal hei. Her skriver dere at dere i områder skal unngå terrengtransport, noen steder minimere terrengtransport. Terrengtransport mellom mastepunktene skriver dere at bare skal gjøres med snøskuter på vinterføre. M-60 er eneste mastepunkt som er innenfor naturtype av høy eller svært høy kvalitet (nakent tørkeutsatt kalkberg i mosaikk med boreal hei). Her skriver dere at mastepunktet vil etableres som et fjellpunkt. To eksisterende mastepunkter skal også saneres i denne naturtypen. Dere har lagt inn restriksjon for å unngå terrengtransport her.

Vi vurderer at kravene i anleggskonsesjonen er ivaretatt på bakgrunn av dette. Dere skriver at Statsforvalteren i Nordland har hatt møte og dere har diskutert sentrale problemstillinger for naturmangfold. De har også fått planen på høring, og har uttalt at det er nødvendig at det legges opp til restriksjoner for barmarkskjøring innenfor N-04. Innenfor strandengforekomstene mener de også at det er behov for å holde terrengslitasjen til minimum. Vi vurderer at dette er i tråd med det dere skriver i MTA, og at tiltakene som er beskrevet sikrer et godt utgangspunkt for ivaretagelse av naturtypene.

Flueblom

Vi har i anleggskonsesjonen satt krav om at

«Forekomster av flueblom innenfor de kjente lokalitetene ved kraftledningen skal kartlegges og merkes sperrebånd eller lignende i forkant av anleggsarbeidet, slik at forekomstene ikke går tapt. Det skal utarbeides en detaljert kjøreplan for kjente områder med flueblom. Arva skal også beskrive hvordan de på en hensiktsmessig måte kan ivareta flueblom og lapplandsløvetann.»

Dere skriver at flueblom og lapplandsløvetann har blitt kartlagt i forbindelse med NiN kartlegging i 2021, og dere i møtet med Statsforvalteren i Nordland kom frem til at dette bør være tilstrekkelig for å tilfredsstillere kravet om kartlegging. Dere vurderer likevel at det er hensiktsmessig at en person med botanisk kompetanse merker de kartlagte forekomstene av artene før anleggsarbeidene starter opp. Dere har også markert av restriksjonsområder i MTA-kartet der hvor flueblom er kartlagt, og lagt restriksjoner på terrengtransport i disse områdene.

Vi vurderer kravet om kartlegging er ivaretatt, og at tiltakene dere beskriver sikrer et godt utgangspunkt for at forekomstene ikke skal gå tapt.

Naturfare

Søk i NVEs aktsomhetskart for kvikkleire, viser at deler av anleggsarbeidet skal foregå innenfor arealer som ligger under marin grense. Vi har ikke mottatt dokumentasjon fra dere på at anleggsarbeidet kan gjennomføres med tilfredsstillende sikkerhet mot kvikkleireskred. Vi vil derfor sette vilkår om at dere må levere en fagkyndig vurdering som dokumenterer at anlegget kan bygges med tilfredsstillende sikkerhet mot kvikkleireskred før anleggsarbeidet kan begynne jf. NVEs veileder [Sikkerhet mot kvikkleireskred](#) (1/2019). Når sikkerheten er dokumentert for en bestemt del av traséen, kan dere begynne anleggsarbeidet i her.

Sluttrapport

NVE kan følge opp anlegget med tilsyn med hjemmel i energiloven kapittel 10. Som et ledd i oppfølging av anlegget vil NVE stille krav om at det skal utarbeides en sluttrapport, som sendes NVE innen ett år etter at anlegget er satt i drift. Rapporten skal dokumentere at anlegget er bygget i samsvar med konsesjon, godkjent MTA og eventuelle endringer som er godkjent i løpet av byggeprosessen. [Mal for sluttrapport finnes på nve.no.](#)

Tidsfrist for opprydding og istandsetting av anleggsområdene er i konsesjonen satt til to år etter at anlegget er satt i drift. Dersom oppryddingen ikke er ferdig når sluttrapporten

sendes inn, skal status og fremdrift for dette arbeidet rapporteres til NVE. NVE kan avslutte tilsyn i byggefasen på grunnlag av innsendt sluttrapport.

5. Tilleggsopplysninger som dere må være oppmerksomme på

Orientering av grunneiere og rettighetshavere

Vi ber dere, så snart som mulig, om å orientere berørte grunneiere og rettighetshavere om dette vedtaket. Orienteringsbrevet finnes vedlagt, og vedtaket skal følge orienteringen. Kopi av underrettingen med tilhørende adresseliste skal sendes til NVE.

Krav om internkontrollsystem (IK-system)

Internkontrollsystem for energianlegg gjelder fra 1.1.2019, NVE forutsetter at dette er på plass og at det følges opp.

Plan- og bygningsloven

For anlegg for overføring eller omforming av elektrisk energi som har anleggskonsesjon etter energiloven, gjelder ikke plan- og bygningsloven (pbl) med unntak av kapittel 2 og 14. Det betyr at det for gjeldende anlegg verken er nødvendig med dispensasjon fra gjeldende kommunale arealplaner eller kommunal byggesaksbehandling, jf. pbl §1-3.

Når anlegget er ferdig bygget, skal kommunen få tilsendt kartdata i egnet kartformat med alle fysiske anlegg slik at kartdata på enkel måte kan gjøres tilgjengelig, jf. byggesaksforskriften (SAK 10) § 4-3, siste ledd.

Nødvendige tillatelser etter annet lovverk

NVE minner om at anlegget er underlagt kraftberedskapsforskriften (FOR-2018-11-01-1641). NVE har ikke vurdert om tiltaket tilfredsstiller forskriftens krav.

Før anleggsarbeidet starter er tiltakshaver ansvarlig for å innhente nødvendige tillatelser etter annet lovverk.

6. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se informasjon om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Vebjørn Schiager
Avdelingsingeniør

Godkjent av Anne Johanne Kråkenes
Seksjonssjef

Kristian Markegård
Direktør

Godkjent i henhold til NVE sine interne rutiner.

Mottakerliste:

ARVA AS

Kopimottakerliste:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND

Nordland fylkeskommune

NORCONSULT AS - Oline Kleppe

Bodø kommune

Sametinget / Samediggi

Saltfjellet reinbeitedistrikt - Reinbeitedistrikt 24, Nordland

Duokta reinbeitedistrikt, Nordland

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	<p>Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket.</p> <p>Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket</p>
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	<p>Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.</p>
Hva skal med i klagen?	<p>Klagen bør være skriftlig. I klagen må du:</p> <ul style="list-style-type: none">• Skrive hvilket vedtak du klager på.• Skrive hvilket resultat du ønsker.• Opplyse om du klager innenfor fristen.• Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. <p>I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.</p>
Du kan få se dokumentene i saken	<p>Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.</p>
Vilkår for å gå til domstolene	<p>Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.</p>
Sakskostnader	<p>Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.</p>
Hvem kan klage på vedtaket?	<p>Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.</p>
Hvor skal du sende klagen?	<p>Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no.</p> <p>NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.</p>

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.